

Četvrtak, 27. april 2005.
Svedok Dragan Jašović
Svedok Zvonimir Gvozdenović
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nadam se da ste završili sa svojim glavnim ispitivanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja imam još nekoliko pitanja, gospodine Robinson (Robinson).

SUDIJA ROBINSON: Još nekoliko pitanja. Dobro.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam jednu temu koja je povezana sa ovim dokumentom koji je dat naknadno juče, a pored toga još samo par pitanja u vezi sa ovim šta smo imali već ranije. Gospodine Jašoviću, pogledajte tabulator 4, molim vas. Da li se tu nalazi još jedna krivična prijava? Da li prepoznajete taj dokument? To je na samom kraju ovog registratora. Da li je to još jedna krivična prijava i da li prepoznajete taj dokument?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, dokument prepoznajem zato što iz istog vidim da je podneta 10. oktobra 1998. godine. Štimlje (Shtime) ... To je policijska stanica Štimlje, koja se ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite ... Da, to je policijska stanica u kojoj ste vi pre radili i koja je u okviru ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: U okviru sekretarijata ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... Uroševac (Ferizaj), je li tako?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a ko je sačinio ovu prijavu?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Prijavu je ... Podneo je ... To je sačinio Albanac Destan Šabanaj (Destan Shabanaj), inspektor po liniji krvnih i seksualnih delikata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je vaš kolega koji radi u policiji, je li tako?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, radi se o mojem kolegi koji je radio kao kriminalistički policajac, to jest, inspektor SUP-a Uroševac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde piše kapetan Destan Šabanaj.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li znate šta je bila sudbina lica koja su bila na ovoj prijavi obuhvaćena?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: "Dana 9. oktobra 1998. godine oko 00.10 h u selu Donje Godance (Godanc i Ulet), opština Štimlje od strane naoružanih šiptarskih terorista, šiptarskih bandi OVK, izvršen je napad iz automatskog naoružanja i ručnim bombama na porodicu i kuće, članove porodičnog domaćinstva Ćerimi Vehbije (Qerim Vehbija), rođen 1940. godine u selu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ne morate sve te, sve te podatke da iznosite. Ovde vidimo i da je, kada je reč o ... Prijavu koju je potpisao kapetan Destan Šabanaj, Albanac i ovde se upotrebljava izraz "od strane naoružane grupe šiptarskih terorističkih bandi".

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, to je krivična prijava koju je sačinio Albanac, Destan Šabanaj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja sam samo hteo da ustanovimo u vezi sa onim tvrdnjama o uvredljivom nazivu za Albance.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Ovde bih mogao da kažem da u tabulatoru 2 kroz ... U službenoj belešci, ja mislim u tabulatoru 2.30, nisam siguran, gde sam ukazivao da će biti napadnuta kuća navedenog lica, što je i učinjeno dana 9. oktobra 1998. godine, a radi se o čoveku koji je imao dva sina policajca: jedan je radio u OUP Lipljan (Lipjan), drugi policajac je bio, radio u policijskoj stanici Štimlje, treći sin mu je radio na administrativnim poslovima u OUP Lipljan, a dok četvrti sin je bio radnik Skupštine opštine Štimlje, pa je i to motiv terorističkog napada na njegovu kuću i članove porodice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači ovde u ovoj krivičnoj prijavi se vidi da je na licu mesta pronađeno 166 čaura, kalibra 7.62 ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, tako stoji u krivičnoj prijavi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... kineske proizvodnje, jedan osigurač i jedna kašika od ručne bombe kineske proizvodnje. Dobro. Gospodine Jašoviću, samo još jednu temu. Nastojaću da preko nje pređem što je moguće kraće. Da li je SUP Uroševac bio mesno nadležan i za teritoriju opštine Kačanik (Kacanik)?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da. Organ unutrašnjih poslova Kačanik nalazio se u okviru mesne nadležnosti SUP-a Uroševac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodo, samo da vam skrenem pažnju u ... Samo da vidim. To je ova tačka 66. Tačka 66 ... Dve strane dalje, pod L(i) piše ... Ovo se odnosi na opštinu Kačanik, kaže se: "U periodu od marta 1999. godine do maja 1999. godine snage SRJ i Srbije pokrenule su niz masovnih ofanziva, dejstava na više sela opštine Kačanik, čiji je ishod bio smrt više od 100 civila". I onda se govori o tome da je "24. marta ili približno tog datuma snage SRJ i

Srbije napale selo Kotlina (Kotline). U toku napada spaljena je veći-na kuća i najmanje 17 lica ubijeno“.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, podsetite nas ...

SUDIJA KVON: L, 66(L).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 66(L)(i). Ovo šta pitam gospo-dine Jašovića, dakle, odnosi se na ovu tvrdnju ... Mislim povezano je sa ovom tačkom. Recite, gospodine Jašoviću, da li ste u okviru vaših operativnih aktivnosti pratili razvoj, strukturu i delatnost UČK (Ushtria Clirimtare e Kosoves) na teritoriji opštine Kačanik?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ne samo na teri-toriji Kačanika ... Kao što sam i rekao, na teritoriji Uroševca, Štrpce (Shterpce) i Štimlja, pošto se Štrpci, Štimlje i Kačanik nalaze u okviru mesne nadležnosti SUP-a Uroševac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mislim da neće biti na odmet, gospodo, ako stavimo na grafoskop ovu kartu. To je, inače, vaša kopija, ovde, koju sam dobio, gde se vidi položaj Kačanika i Kotline ...

SUDIJA ROBINSON: Molim da se to stavi na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je list broj 12, a videćete da se pre-ciznije vidi i na listu broj 16. To je na listu broj 12 ...

SUDIJA KVON: Dokazni predmet 83.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da vidite ovde na ... Možete levo od sebe da pogledate na samu kartu, ne morate da tražite po ekranu, gospodine Jašoviću?

SUDIJA KVON: Nešto niže dole, još ...

SUDIJA ROBINSON: Dobro, videli smo i mislim da je to i svjedok pronašao. Kotlina ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dole ... Kotlina, da. Kotlina, je li ste našli?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, da. Našao sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je na samom dnu mape, ovog lista mape, dole pokazuje da je na broju 16, takođe, to vidljivo ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... ali dovoljno je i ovde. Da li se vidi ovde u krajnjem levom uglu udaljenje od makedonske ... Tu je makedonska granica, je li tako?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde imamo kilomertažu, prema tome, da li se vidi da je to negde u graničnom pojasu, oko dva kilometra od makedonske granice?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, u graničnom pojasu sa Republikom Makedonijom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je u tom graničnom pojasu bila intenzivna aktivnost terorističke organizacije UČK?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Iz izjava koje sam uzimao u obavljenim razgovorima sa licima albanske nacionalnosti, poznato mi je da je u selu Ivaji (Ivaje) postojao glavni štab takozvane OVK, to jest 162. brigade, mislim da se zvala "Agim Bajrami" (Agim Bajrami), da je komandant štaba bio Čamil Iljazi (Qamil Ilazi), sa pseudonimom "Bali" (Balli), a pored toga u selu Kotlina poznato mi je i u Pusteniku (Pustenik), selu, da su se nalazili podštabovi OVK. U selu Kotlina komandant podštaba bio je, mislim da je bio Selim Kući (Selim Kuqi), a njegov zamenik Miljaim Kući (Milaim Kuqi), dok u selu Pusteniku komandant podštaba je bio Ruki Suma (Ruki Suma). Poznato mi je na osnovu obavljenih informativnih razgovora da je u

selu Kotlina postojala ambulanta OVK, a mislim da je takva ambulanta postojala i u selu Ivaja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Može li se reći da ste vi dobro upoznati sa stanjem na području opštine Kačanik koja, kako ste rekli, spada u nadležnost vašeg Sekretarijata za unutrašnje poslove?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa uglavnom dobro zato što je štab OVK u Kačaniku, u selu Ivaja, formiran kasnije u odnosu na područje Štimlje

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Gospodine Robinson, kao što znate ovaj svedok je iznenada uključen u listu. Ja imam ovde jedan prilično veliki broj dokumenata koji se tiču aktivnosti OVK, izjava koje je ovaj svedok uzeo, povezanih sa tim područjem na kome se nalazi Kotlina iz tačke 66(L)(i) ... Nije bilo mogućnosti da se oni prevedu osim evo ove jedne koju je profesor Rakić sam preveo i koju smo vam dostavili, pa ću ja da pređem preko te koju smo vam dostavili, a, eventualno, ako se saglasite da stavim na ELMO neku od ovih izjava koje su neprevedene, da bi se video samo ... Da bi se videla opšta slika s čim se raspolagalo od informacija u vezi sa aktivnostima UČK. Evo ovu jednu ...

TUŽILAC NAJS: Pre nego što se to dogodi, možda Sud želi da zna da je ovaj svedok postao relevantan, konkretno, u vezi sa Račkom (Recak), nakon što je Tužilaštvo obavestilo Sud da je on ovde prisutan. Optuženi ranije nije najavio nikakvu nameru u skladu sa Pravilom 65ter da se osloni na ovog svedoka za ovu svrhu. Jednom ranijom prilikom, u vezi sa jednim ranijim svedokom, Sud je rekao da će da ograniči iskaz svedoka na ono šta je pisalo u Pravilu 65ter. Sud treba da odluči o tome. Ako budemo išli na jedno drugo područje takozvane "zone zločina", sa ovim svedokom, onda će da se proširi i na ono šta ja moram da istražim i to će neizbežno da potroši neko vreme koje je optuženi procenio u svom prethodnom

dokumentu o izvođenju svoje odbrane. Naravno, to je u potpunosti u rukama Suda i ja tome neću da se protivim.

SUDIJA ROBINSON: Ja smatram da mi to moramo da čujemo. Ukoliko vi morate nešto da napravite u vezi sa vašim istragama, možete da podnesete odgovarajući zahtev u vezi s tim.

SUDIJA KVON: Gospodine Najs (Nice) kada je tabulator 1.58 obelodanjen Tužilaštvu?

TUŽILAC NAJS: Juče. Juče ujutru. Ja se tada nisam time posebno bavio i nisam želeo da izrazim nikakav tehnički prigovor. Jednostavno, ne želim to da radim. Međutim, ukoliko budemo proširivali teme kojima se bavimo, Sud toga mora da bude svestan.

(Pretnesno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izjave koje želite da uvrstite u spis putem ovog svedoka, da li se one odnose na incident na u tački (L)(i)?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ova u tabulatoru 1.58. koji sam vam dostavio juče i koji je preveden, direktno se odnosi, jer se na ... U toj izjavi koja je, kao što ćete videti, uzeta 10. marta 1999. godine, pominje se lice, mislim da se dva lica pominju koja su na spisku "L" navodnih civila koji su ubijeni od strane policije, a reč je o pripadnicima terorističke organizacije UČK i o tome će biti mogućnosti da se vidi i kod drugih svedoka, pa je ovo sve šta piše ovde potpuno netačno. Dakle, ima konkretnu vezu.

SUDIJA ROBINSON: Da li ćete da pozivate svedoke u vezi sa tim incidentom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U vezi sa Kotlinom imaću jednog svedoka koji ima foto dokumentaciju koja se tiče Kotlinu, gde će se pokazati

koliko je netačno ovo šta ovde piše i gde se vidi šta se tačno dogodilo u Kotlini. A ovde je reč o izjavi koju je nesumnjivo uzeo gospodin Jašović. Ja sa ovim svedokom prolazim kroz njegovu izjavu i hoću da se samo tu par stvari konstatuje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej (Kay), imate li vi argumente za ovo?

ADVOKAT KEJ: Ponekad se dogodi da neki svedok dođe sa nekim dodatnim informacijama koje mogu da bace svetla na događaje koji su relevantni za ovo suđenje. Meni se čini da je on vredan svedok za ovog optuženog, upravo u tom smislu. Tužilaštvo je i ovako i onako zatražilo da se odloži unakrsno ispitivanje i o tome tek treba da se odluči. Ako se radi o ovako važnom iskazu, Pretresno veće nesumnjivo želi da ga čuje, a kasnije će da odluči kako će se postupak u vezi s tim da se nastavi.

SUDIJA BONOMI: A da li znate nešto o drugim izjavama? Nama je jasna situacija u vezi sa ovim izjavama, ali šta je s drugim izjavama? Imaju li one direktan uticaj na taj paragraf iz optužnice?

ADVOKAT KEJ: Ne znam. Nisam ih video. Video sam samo 1.58.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Pretresno veće jednoglasno odlučuje da se dozvoli uvrštanje 1.58, a većinom glasova odlučuje da se ne dozvoli uvrštanje drugih izjava koje je spomenuo gospodin Milošević. Dakle, 1.58 je u spisu, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Jašoviću, da li biste bili ljubazni da pogledate ovaj tabulator 1.58? Ako nemate, ja mogu odmah da vam dam jednu kopiju. To je ova izjava koju ste uzeli 10. marta.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, nemam kod sebe kopiju izjave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to ta?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da. Radi se o izjavi koja je uzeta dana 10. marta 1999. godine, na osnovu obavljenog razgovora sa licem albanske nacionalnosti, a autentičnost ovog dokumenta mogu da potvrdim zato što je isti potpisao ispitano lice kao ja i moj kolega Šparavalo Momčilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sad vas molim da pogledate sadržinu ove izjave pošto se ona odnosi upravo na ovo područje Kačanika-Kotline. Da li ovaj koji je dao izjavu ... On je pristupio UČK?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da. Kako vidim na početku izjave, isti je naveo da je dobrovoljno pristupio OVK u selu Ivaja, opština Kačanik, gde se nalazio Glavni štab OVK Operativne zone za Kačanik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na kraju prvog pasusa izjave on kaže da je zadužio automatsku pušku sa municijom, dok "Uniformu" kaže "nisam zadužio, jer ih nije bilo".

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Pa da, što je i normalno naoružanje ... Uglavnom na osnovu izjava, pripadnici OVK su zaduživali naoružanje, međutim znam na osnovu izjave, beležaka, informacija da u početku svi pripadnici OVK nisu imali uniforme OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se iz ove izjave vidi da je upravo na tom području OVK brojala 380 pripadnika ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, kako vidim ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... i gde se podštabovi, piše ... Piše ovde na kraju, na kraju drugog pasusa: "380 pripadnika OVK. Podštabovi nalaze se u selu Kotlina, opština Kačanik i u Pustenik i Hala Bravama, opština Kačanik. Dakle podštab je u selu Kotlina ove grupacije UČK.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da. Podštabovi u selu Kotlina i u selu Pustenik, Hala Brava, opština Kačanik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li možete da pogledate, pročitate ovaj poslednji red na prvoj strani gde piše, poslednja rečenica od početka do kraja, piše: "Podštab OVK u selu Kotlina brojao je 150 pripadnika OVK".

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li to vidite?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, da. Naveo je da je u podštabu Kotlina bilo 150 pripadnika OVK kao i ambulanta u kojoj su radili lekari Sefedin Kući (Sefedin Kuqi) i Faton Ljoku (Faton Loku), oba iz sela Kotlina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas okrenite sledeću stranicu, pa ću vas zamoliti samo da kažete nekoliko, nekoliko podataka. Pretposlednji pasus, duži, na drugoj stranici kaže: "U selu Ivaja, takozvana OVK ... nalazi se sa mnom" i koji su se nalazili s njim ...

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Nalazili su se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda ih sve broji i onda tamo, jedan, dva, tri, četiri, peti red piše: "Miljajin, Gani, Ljoku (Milajin Gani Loku) iz sela Kotlina", pa onda dalje piše ko još iz sela Kotlina. Ima ih još iz Kotline, selo Kotlina, pa onda još četiri reda dalje Salji Iljaši (Sali Gashi).

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Sali, Bajramov, Iljaši (Sali Bajram Ilashi), da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Molim vas da pogledate ovu listu "E" ... Listu "L" iz optužnice, da vidite taj prilog "L" koji se odnosi na Kotlinu. Da li se tu nalaze lica koja u svojoj izjavi pominje ovaj pripadnik UČK, koga ste vi saslušavali? Da li vidite listu "L"?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, vidim listu "L".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nisam mogao da identifikujem više, odnosno moji saradnici od ovoga na brzinu ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da.

SUDIJA ROBINSON: Da. Tu se vide imena koja su na popisu. Pretpostavljamo da su oni pripadnici OVK i šta? Ja to moram da vas pitam i da istaknem kako vodite svoju odbranu. U tački (L)(i) navodi se da su 24. marta snage Jugoslavije i Srbije napale selo Kotlinu i da je ubijeno najmanje 17 lica. Vi ne pobijate taj navod time što ćete da pokažete da je OVK bila aktivna u Kotlini. Po mom mišljenju, vi ćete da pobijete taj navod tako što ćete da predložite dokaze. Na primer, da dovedete svedoka, pripadnika srpskih snaga ili snaga SRJ, a da je on učestvovao u akciji tog dana i koji će da dokaže kako je započeo taj napad i da li su zaista srpske i jugoslovenske snage odgovarale na napad. Dakle takve dokaze morate da iznesete kako biste pobili ili bacili sumnju na taj navod. Zapravo je dovoljno da bacite razumnu sumnju na istinitost tog navoda u (L)(i). Navod je da su snage Jugoslavije i Srbije napale i da je ubijeno 17 osoba. Vi ćete da bacite razumnu sumnju na istinitost tog navoda tako što ćete da iznesete dokaze da je taj napad započela OVK, a da su snage Srbije i Jugoslavije samo reagovale na taj napad i da je tokom tog napada ubijeno 17 ljudi. Ali ne možete to da pobijete time što ćete da pokažete da je OVK bila aktivna u tom području, jer Tužilaštvo to ni ne poriče. Tužilaštvo ne poriče da je OVK bila aktivna u tom kraju. Prema tome, ako imate takve dokaze, ja se nadam da ćete da ih iznesete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nego šta nego ću ih izneti, gospodine Robinson. Uopšte nemojte da, da brinete da neću izneti te dokaze. Mada bi trebalo da teret dokazivanja leži na gospodinu Najsu za ovo šta tvrdi, ali najmanje što sem ... Jer ovde se stalno menja uloga. Ja treba da dokazujem da nije istina nešto šta se tvrdi, a ne treba on da dokazuje da je istina ovo šta tvrdi. Najmanje šta nije istina u tački "L" ... U tački "L" koja se, znači, odnosi na sve ovo i dalje. Pogledajte šta kaže: "Čiji je ishod bila smrt preko 100 civila". On govori o civilima.

Prvo, već je to netačno u prvoj rečenici, a onda precizira da je u Kotlini 17 od tih 100 civila. I stalno se govori o pripadnicima terorističke organizacije UČK kao o civilima, nevinim žrtvama. Pa nije ... Nisu vlasti Jugoslavije ili Srbije proizvele teroristiku organizaciju UČK, nego ... Vi ste mogli ovde da se uverite u kojoj je meri terorizam bio aktivan. Koliko su ljudi pobili. Videli ste iz, iz saslušanja koja je vodio ovaj svedok, koliko su Albanaca odveli, pobili kidnapovali i tako dalje. Da ne govorim o Srbima.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, želim da bude potpuno jasno. Ništa od onoga šta sam ja rekao ne menja teret dokazivanja. Naravno da je teret dokazivanja na Tužilaštvu, ali da li će oni uspeti da dokažu svoje teze zavisi od dokaza koje će da prezentiraju. Mi moramo da ocenimo te dokaze i oni će vrlo verovatno u tome da uspeju ako je jedino šta ćemo da čujemo to da je u nekom području OVK bila aktivna. Drago mi je što čujem da ćete izneti i neke konkretnije dokaze, mada me brine vreme jer vi se još uvek bavite Kosovom, a već je prošla trećina vremena. Dakle, ja ne želim da vi sada iznesete onaj komentar koji obično iznosite, da to samo pokazuje nepravdu vremena koje vam je dodeljeno, prema tome nemojte to sada da kažete, nego nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Neću to sada reći, nego ću nastaviti, gospodine Robinson, ali želim da vas podsetim da je poginulo 1.000 vojnika i policajaca i da 1.000 vojnika i policajaca sigurno nije poginulo i to dobro obučanih, dobro zaštićenih vojnika i policajaca, nije poginulo od nenaoružanih civila u akcijama kakve ovde predstavlja gospodin Najš.

TUŽILAC NAJŠ: Ovo je komentar koji treba da se zabrani.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite sa ispitivanjem, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da utvrdimo ovo gospo-

dine Jašoviću. Da li se iz ove izjave, dakle, iz ovog šta je citirao ko je se s njim sve nalazio u UČK, vide imena Ljoku Miljajima i Ljaši Salija koji su i na listi "L" u prilogu kao žrtve, kao žrtve, kako se ovde kaže, srpskih snaga?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, navedeno lice, pored ostalih pripadnika OVK, naveo je i lica Miljaim Ljoku, kao i Iljaši Sali dana na 10. marta 1999. godine, to jest, dve nedelje pre događaja u selu Kotlina, koja se lica Miljaim Ljoku i Iljaši Sali nalaze na listi ubijenih u Kotlini 24. marta 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda vas neću duže zadržavati na tome. Još samo par pitanja. Iz vaših odgovora sam razumeo, gospodine Jašoviću, da vi i dalje imate kontakte sa Albancima sa Kosova i Metohije na svom sadašnjem radnom mestu ... Odnosno, na istom radnom mestu radite već par decenija. Da li sam vas dobro razumeo da i dalje imate kontakte sa Albancima iz tog područja Uroševca?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno, kao što sam i naveo, mislim, juče ili prekuče da u Sekretarijatu unutrašnjih poslova Uroševac u Leskovcu dolaze Albanci radi različitih administrativnih poslova. Rekao sam da jedan broj Albanaca želi da se vidi i razgovara sa mnom, što sam ja i prihvatio i od istih saznajem, vezano za događaje na području Sekretarijata Uroševca od našeg odlaska do sada ... Kao ... Dobijamo saznanja i za prethodne događaje, pre našeg izlaska ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li shvatam dobro da kažete da sada dolazite do informacija, sada u tim razgovorima, kada vas posećuju Albanci sa tog područja i o periodu pre 10. juna i o periodu posle 10. juna?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno, što je i normalno, zato što smo u periodu pre 12. juna 1999. godine imali veliki broj terorističkih napada i u razgovoru sa njima dolazimo do saznanja potencijalnih izvršioaca tih krivičnih dela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li u tim razgovorima i informacijama do kojih sada dolazite, da li i o njima pravite beleške, ovakve iste kao što ste pravili, kao što smo ih ovde prezentirali?

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno. Imamo više sačinjenih službenih beležaka i informacija, a imamo i nekoliko uzetih izjava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Jašoviću. Nemam više pitanja, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jašoviću, u vezi sa ovom stvari, sećate li se osobe ili osoba koje su vam dale te informacije? Govorim o onima od juče. Mi smo odlučili da ćemo kasnije da razmotrimo to pitanje, a vi ste trebali preko noći o tome da razmislite.

SVEDOK JAŠOVIĆ: Od ukupno 30 beležaka i informacija u 22 informacije i službene beleške, sećam se imena sa kojima sam obavljao razgovor. Međutim u osam tih dokumenta, pošto je sa mnom radio gospodin Šparavalo, verovatno bih trebao sa njim da porazgovaram.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam shvatio 22.

SVEDOK JAŠOVIĆ – ODGOVOR: Da, u 22.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovde je greška, verovatno i u prevodu i u transkriptu, jer ja ne slušam engleski prevod. Svedok je rekao da od 30 ovih službenih beležaka on može sada da navede jer se seća svih 22. Ne 20, 22, a da za osam ne može sad da se seti, ali pretpostavlja da gospodin Šparavalo koji je radio s njim, može. Znači za 22 od 30 sada može da da imena.

SUDIJA ROBINSON: Sada je to jasnije. Imate li spisak kako bi se videlo kako se ta imena povezuju sa pojedinim izjavama?

SVEDOK JAŠOVIĆ: Imam ...

SUDIJA ROBINSON: To ćemo da uradimo na privatnoj sednici.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo na otvorenoj sednici.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, iskaz ovog svedoka najavljen je pre šest radnih dana, 14. aprila, kada ste vi rekli da ćete da prihvatite izvođenje dokaza ovog svedoka. On je trebao da dođe u utorak, a unakrsno ispitivanje je trebalo da se odloži za jedan kasniji datum. U međuvremenu je zbog lošeg zdravstvenog stanja optuženog došlo do prekida u suđenju. Međutim, situacija je ostala ista, a to je da ja o onom šta je svedok rekao, ne mogu danas unakrsno da ispitujem. Meni treba jedan značajan vremenski period da mogu dovoljno temeljno da istražim ono šta je on rekao, kako bih na pravilan način obavio svoj posao. Ukratko rečeno, imamo sada potencijalne dokazne predmete, jer je konačna odluka o prihvatljivosti odložena, imamo, otprilike, 90 izjava i izveštaja od kojih više od 20 konkretno govori o tački optužnice koja se odnosi na Račak, a ostalih sedamdesetak dokumenata govore o aktivnostima OVK, uopšteno. Pretresnom veću će sigurno da bude od pomoći ukoliko Tužilaštvo bude na najjasniji mogući način moglo da izrazi svoj stav o tom materijalu, a za to nam treba, kao što sam već rekao, dosta vremena. Tražim da se unakrsno ispitivanje odloži. Kada je reč o tome za koliko to treba odložiti, ja mogu da kažem dve stvari. Ja s vremena na vreme mogu da kažem koliko će još vremena da mi treba u narednim danima ili možemo sada da utvrdimo jedan fiksni period, a ja, možda, o tome mogu kasnije da podnesem dodatni zahtev.

SUDIJA ROBINSON: Ja sam rekao da će unakrsno ispitivanje da bude odloženo.

TUŽILAC NAJS: Da i to za datum koji će se kasnije utvrditi.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Razmotrićemo to.

ADVOKAT KEJ: Tužilaštvo ima 90 posto ovog materijala u svojoj arhivi. Oni tabulatori koji su bili prevedeni su, u stvari, došli od njih. Prema tome, to je sve deo materijala koji se uvek nalazio u rukama Tužilaštva. To su materijali koje su oni trebali da prouče i ovako i onako, budući da se to odnosi na aktivnost OVK u području Račka, a to je primarno pitanje u ovom predmetu. Jasno je da ovaj svedok danas neće biti unakrsno ispitan, ali bi bilo bolje da gospodin Najs nastavi da ga ispituje ostatak današnjeg radnog dana, a da se onda svedok vrati, prvo pribavi svoje beleške i da se relativno brzo vrati ovamo, kako bi gospodin Najs mogao da nastavi da ga unakrsno ispita, kada svedok sa sobom donese svoje originalne beleške i još par drugih stvari. Ukoliko se odloži unakrsno ispitivanje, doći će do nedostatka svedoka s obzirom da će sledeći svedok vrlo kratko ovde da bude. To je svedok koji će da govori o jednom konkretnom incidentu, koji se dogodio u tačno određeno vreme, a svedok koji dolazi nakon njega, taj svedok još nije oslobođen obaveze čuvanja tajne, kako bi ovde mogao da svedoči. To je svedok Paponjak. Mi smo to započeli pre dosta vremena i očekivali da će on dobiti oslobođenje od obaveze čuvanja tajne još prošle nedelje, međutim komisija koja se bavi tim stvarima uopšte nije razmotrila njegov slučaj. To su informacije koje smo dobili od ambasade. Ipak, meni se čini da Tužilaštvo treba da razgovara sa ovim svedokom ukoliko Tužilaštvo osporava ono šta svedok kaže, jer Tužilaštvo ovaj materijal ima već dugo u svojim rukama, a izgleda da ga nisu uopšte razmatrali kad su gradili svoje teze.

SUDIJA ROBINSON: Ukoliko dođe do odlaganja, to odlaganje ne bi trebalo da bude dugo, zato što bismo time želeli da se pozabavimo dok je taj iskaz svež.

ADVOKAT KEJ: Da. To je nešto čega se svi boje. Teško je da se kasnije ponovo nadovežemo na istu liniju ispitivanja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li vi nešto želite da kažete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da. Gospodine Robinson, ja zaista ne vidim nijedan razlog da se ovaj svedok posebno tretira u odnosu na druge svedoke i da se traži odlaganje njegovog unakrsnog ispitivanja. Već 20 dana ima od kada su ovi, od kada je ceo ovaj registrator predat gospodinu Najsu. Svedok je svedočio. Ne vidim nijedan razlog za odlaganje. Maločas je gospodin Kej izneo da je bilo moguće dati sve ove prevode upravo zato što su se oni već nalazili kod gospodina Najsa. Prema tome, nikakvog opravdanja nema da se svedok maltretira, da dolazi još jednom. Unakrsno ispitivanje može da se obavi. Ovo pominjanje dodatnih beleški, to je nešto što će svedok pokušati da nađe i da dostavi sekretaru kako ste vi rekli. To nije bilo vezano za glavno ispitivanje i gospodinu Najsu ne predstavlja nikakvu smetnju da izvrši unakrsno ispitivanje, pogotovo što sam razumeo da on najveći deo ovoga što je svedok govorio, ne osporava. Ali to je na njemu, to je na njemu da kaže. Ne vidim razlog, dakle, da mu se izađe u susret sa odgađanjem unakrsnog ispitivanja.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, jednostavno nisam u stanju unakrsno da ispitam svedoka ako ne mogu u vezi sa svim tim materijalom da zauzmem neki stav. Kada je reč o tim svedocima koji su dali izjave, prvo moramo da imamo stav o tome šta oni misle o tim izjavama, da li se oni i dalje drže toga šta su rekli u izjavama ili ne i o tome moram da se raspitam.

SUDIJA ROBINSON: Ali optuženi kaže da vi imate te dokumente već 20 dana, a vi ste spomenuli samo pet radnih dana.

TUŽILAC NAJS: Da, ja sam spomenuo pet radnih dana u ovom suđen-

ju. Međutim, 20 dana nije mnogo kad se radi o ovim stvarima. Tu se radi o jednoj veoma velikoj istrazi. Ali dozvolite mi da kažem još jednu stvar. I optuženi je imao sve te materijale jako dugo vremena. On nikada nije rekao da će da se osloni na te materijale. On to nije spomenuo u svom podnesku po Pravilu 65ter. Prema tome to nije bilo nešto za šta smo mi mogli realno da očekujemo da će on time da se posluži. To se pojavilo zato što je ovaj svedok bio povezan sa svedočenjem svedokinje Marinković. Kad je reč o sadašnjoj situaciji u vezi sa dokazima, mogu da kažem da su tri izjave detaljno proučene. Svedok je već detaljno unakrsno ispitivan o tim izjavama u drugom predmetu, a ja ne mogu sa njim da prolazim kroz ta ista pitanja, sve dok ne dobijem priliku da u potpunosti vidim kakav je moj stav u vezi s tim. Ja ne mogu da idem dalje. Bilo bi neodgovorno kad bih to uradio. Osim toga, bilo je jasno rečeno da će unakrsno ispitivanje da bude odloženo. Naravno, optuženi je dobio taj materijal od Tužilaštva po Pravilu 68. Međutim, nešto od tog materijala pribavio je i on sam, zato jer je pokazivao neke potvrde o tome da je dobio materijale. Prema tome, on je te materijale nabavio, a nije dao nikakvo prethodno obaveštenje o tome da će njima da se služi i zato ja moram da imam pravo da te materijale na dobar način obradim. Možda ću da pristanem i na neke koncesije. Ipak, u ovom trenutku ja, jednostavno, ne znam. Međutim, sad kad se on služio tim materijalima, ja moram da imam priliku da te materijale ispitam.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, ja mislim da je ono šta je gospodin Kej hteo da kaže jeste da je Tužilaštvo moralo barem da razmotri značaj tog materijala i stvori nekakav stav o tom materijalu, budući da je Tužilaštvo te materijale već dugo imalo u svom posedu. Prema tome zbog toga to sada ne bi trebalo da bude nešto sasvim novo za vas. I zato, ukoliko ćete uopšte da dobijete neko dodatno vreme i ukoliko se unakrsno ispitivanje ne bi moglo danas završiti, to bi vreme trebalo da bude kratko, jer vi ste sigurno već započeli vaše istrage.

TUŽILAC NAJS: U izvesnoj meri, jer, naravno, sve je zavisilo od toga na koji će način optuženi da iznese svoje teze. Isto tako, imam

ograničene resurse i isto tako trebalo je da znam ko su anonimni izvori dokumenata u tabulatoru 2.2. Nešto od toga nisam znao, a sada znam. Međutim, resursi Tužilaštva nisu beskonačni. U vremenu koje je prošlo kada je Pretresno veće prvi put dozvolilo da se pozove ovaj svedok ...

SUDIJA ROBINSON: Resursi Tužilaštva nisu beskonačni, ali su veoma udobni.

TUŽILAC NAJS: A ne, nikako. Dozvolite mi da vam dam samo jedan primer. Možda to ne bi trebalo da se radi u prisustvu ovog svedoka, ali možda to i nije važno. Istraga koju smo obavili tokom uskršnjih praznika, kada smo se pozabavili trojicom davaoca izjava ... U stvari, možda bi bilo najbolje da se svedok povuče ...

SUDIJA ROBINSON: Da. Molim svedoka da napusti sudnicu. Moramo jasno da damo do znanja da svedok još nije pušten da ide.

TUŽILAC NAJS: Da, mislim da optuženi to razume. Isto tako mislim da razume da ono šta se kaže dok svedok nije prisutan, ne sme ni pod kakvim okolnostima da se prenese svedoku. Druga stvar, pre nego što zaboravim. Mislim da sam pre nekoliko dana rekao gospođi Anoji (Anoya) da ja neću da tražim i da nastojim da obavim nikavo unakrsno ispitivanje na kraju svedočenja ovog svedoka. Mislim da sam to, dakle, već svima stavio do znanja. Ali da se vratimo na moju prethodnu priču. Tri svedoka koja smo ispitivali tokom uskršnjih praznika, za to je bila potrebna službena misija od ukupno sedam dana za istražitelja, a pet za zastupnika Tužilaštva i to je za njih, zbog tadašnjih okolnosti bilo veoma nepraktično. Ali to je, dakle, opseg istrage koju mi moramo da izvodimo ukoliko radimo na onaj način na koji smo to tada radili. Ja u ovom trenutku nisam uopšte siguran, jer sam prvo morao da čujem svedoka da bih mogao da stvorim neki pogled o tome koja je priroda moje istrage, odnosno istrage koju će Tužilaštvo morati da sprovede. Međutim, očigledno je da će to morati da bude jedna opsežna istraga, jer imamo više od 20 izjava

u kojima se ljudi, spomenuti u tački optužnice za Račak, definišu kao pripadnici OVK. Ako ima istine u tome šta su davaoci izjava rekli, onda tu možda može biti i nekih implikacija za tu tačku optužnice. Zato je apsolutno neophodno da Tužilaštvo dobro razmisli o tome kakav je njen stav pre nego što počne da ispituje ovog svedoka. I ja ponavljam da ja nisam u stanju danas da ga ispitujem. Zato ja pozivam Pretresno veće da prihvati da je najbolje rešenje da se unakrsno ispitivanje ovog svedoka odloži i to na jedan duži period, zato jer je to, jednostavno, potrebno, jer mi se moramo pozabaviti materijalom koji optuženi nije ranije naveo. Uzmite, na primer, samo ovu poslednju izjavu. Da je on taj materijal ranije naveo, možda bi se stvari mogle drugačije rešiti.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Hvala, gospodine Najš.

ADVOKAT KEJ: Ovo je očigledno materijal u vezi sa Račkom. To je sve trebalo da se istraži pre mnogo godina. Imamo puno raznih novinskih članaka, televizijskih snimaka, raznih stvari iz medija. Ali ovo su čvrsti dokazi koje je trebalo istražiti i on je to već jako dugo vremena imao. Na ovakvom suđenju treba istraživati takve materijale, originalne dokaze i zato se mi protivimo zahtevu za odlaganje.

(Pretresno veće se savatuje)

SUDIJA ROBINSON: Molim da se svedok vrati u sudnicu. Tužilac je prvi skrenuo pažnju na mogućnost da ovaj svedok svedoči u ovom predmetu. Kad je on o tome obavestio Pretresno veće, konstatovali smo da ta osoba nije navedena na spisku 65ter i, najviše iz tog razloga, Pretresno veće je tada reklo da će unakrsno ispitivanje da bude odloženo, iako ćemo odmah da počnemo sa glavnim ispitivanjem. Tužilac je, prema tome, imao pravo da se osloni na to šta je Pretresno veće reklo o odlaganju unakrsnog ispitivanja. Međutim, koliko to unakrsno ispitivanje treba da se odloži, to je druga stvar. To su materijali koji su nesumnjivo bili u posedu Tužilaštva. U interesu efikasnog nastavka ovog suđenja, Pretresno veće je odlučilo da

odlaganje treba da bude kratko. Svedok će se zato vratiti na unakrsno ispitivanje u utorak 17. maja. Te nedelje zasedaćemo u utorak, sredu i četvrtak, od 17. do 19. maja. To je odluka Pretresnog veća.

TUŽILAC NAJS: Hvala.

SVEDOK JAŠOVIĆ: Mogu li jedno pitanje da postavim?

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

SVEDOK JAŠOVIĆ: Ja bih ... Tražim od Pretresnog veća, Suda, da sa mnom pođe i pratilac, zato što sam bio i u procesu svedok ... U procesu Tužilaštva Isaka Musliju (Isak Musliu) i Fatmira Ljimaja (Fatmir Limaj).

SUDIJA ROBINSON: Da dobijete pratioca? Možete li da razjasnite šta mislite kad kažete "pratilac"?

SVEDOK JAŠOVIĆ: Pratioca iz bezbednosnih razloga.

SUDIJA ROBINSON: Mislite li tokom perioda od današnjeg dana do 17. maja?

SVEDOK JAŠOVIĆ: Ne, nego vezano za moje svedočenje u procesu optuženih Isaka Musliju i Fatmira Ljimaja.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jašoviću, još mi nije sasvim jasno šta, zapravo, tražite, kakvog pratioca, za koje vreme i gde?

SVEDOK JAŠOVIĆ: Ja bih ovo rekao na zatvorenoj sednici, ako može.

SUDIJA ROBINSON: Da, molim privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ROBINSON: Neka svedok da svečanu izjavu.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, sedite. Gospodine Miloševiću, možete da počnete.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson. Dobar dan, gospodine Gvozdenoviću.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Dobar dan, gospodine predsedniče, kako ste?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Gospodine Gvozdenoviću, molim vas recite, najpre, odakle ste, gde ste živeli, gde ste se školovali? U najkraćem.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Rođen sam 1. decembra 1957. godine u Skoplju, inače sam živeo u Peći (Peje).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste sve vreme živeli i radili u Peći?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, sve vreme svog boravka sam živeo i radio u Peći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakva vam je porodična situacija?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa porodična situacija je trenutno izuzetno teška. Inače, imao ... Imao sam četvoro dece. Od

toga jedna ćerkica mi je umrla i sin koji je poginuo od banditskih terorista na Kosovu, Vukota Gvozdenović. Imam dvoje dece, Nemanju i Vladimira. Nemanju od 14 godina i Vladimira od 18 godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Gvozdenoviću, ja imam u vidu da ste vi žrtva i zato ću vam postaviti samo najnužnija pitanja u vezi sa vašim saznanjima iz tog vremena. Recite, da li vam je poznato koliko su bile intenzivne aktivnosti terorističke organizacije OVK u Peći i okolini u 1998. godini?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa one su bile, da vam kažem, izuzetno intenzivne. Međutim, ja to ne mogu reći da su oni OVK, nego to su, u stvari, bili banditi, razularena banda. Jer, pazite, drugo je kad vi nazivate njih vojskom. To su banditi, oni su ... To što su radili, to niko ne bi uradio. Ja drugačije ne mogu da ih nazovem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Razumem to, gospodine Gvozdenoviću. Ja izraz OVK upotrebljavam zato što je on bio ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... kod njih u upotrebi kao znak raspoznavanja. Inače, što se tiče toga da je reč o teroristima, nije sporno. Recite, gospodine Gvozdenoviću, gde su u tom kraju bili najintenzivniji sukobi između naših snaga bezbednosti i OVK?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Najintenzivniji sukobi su bili, što se tiče grada Peći, ja ću upravo govoriti o tome, dešavalo se oko Lođe (Loxha), pet kilometara od Peći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od centra Peći pet kilometara je do Lođe.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa da li imate nekih saznanja o terorističkim dejstvima OVK protiv policije iz tog vremena?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, kako da ne. Izuzetno

imam saznanja. Čak sam posle svakog tog ubistva koje se desilo na pripadnike policije i vojske, bio prisutan na njihovim sahranama. Ja mogu čak i da navedem imena, ako je to neophodno. Znači, to su bili, pogotovo u Lođi, dogodio se jedan zaista stravičan masakr nad policajcima Srđanom Perovićem, Mirkom Radunovićem i još nekima. To čak ima ... I policija ima u svojim dosijeima o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakvi su bili međuljudski odnosi u gradu, i međuljudski i međunacionalni?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa da vam kažem, međuljudski odnosi od pada Rankovića pa nadalje do 1999. godine kad su izvršili etničko čišćenje, faktički to im je bio jedini cilj, odnosi su bili vrlo loši, mogu vam reći. Iz perioda u period išli su sve gore i gore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste maločas rekli da je do teških poremećaja tih odnosa došlo šesdesetih godina ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da. Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... pošto ste locirali to ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da, da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... sa smenjivanjem Rankovića ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta se desilo? Kakve su bile posledice? Kako su se ponašali pripadnici albanske nacionalne manjine, a kako su se ponašali Srbi?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa da vam kažem, Šiptari su, normalno, posle pada Rankovića, tako su barem oni smatrali, da je došlo njihovih pet minuta. Od 1968. godine, kada su izveli prve demonstracije, pa sve do 1981. godine, oni, oni ... Jedini cilj je bio Šiptara da jednostavno očiste Kosovo od Srba. I čini mi se da su u tome zaista i uspeli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Šta je bilo karakteristično za njihovo ponašanje u tom vremenu od osamdesetih godina nadalje?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa, da vam kažem ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta se događalo to sve, govorim samo, znači, o Peći, gde ste vi živeli sve vreme, kao što ste sami rekli? Da li je tu bilo pojava napuštanja posla ili bojkota ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Bojkota, da. Inače, nikada, nikada, pogotovo što se tiče 1974. godine, kada su dobili svoj ustav, kada su dobili svoj ustav, mi smo se ... U tom momentu tek Srbi ... Mi smo se našli u jednom zaista nezavidnom položaju iz jednog prostog razloga što ste vi morali da, da znate jezik albanski da bi se zaposlili. I, faktički, tu je počela majorizacija, što se tiče, sa šiptarske strane. Da bi mi počeli da radimo, morali smo da znamo i albanski jezik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ... Ja ću vas sada zadržati samo na kraju 1998. godine i početku 1999. godine. Da li se sećate da je u gradu krajem 1998. i početkom 1999. godine, da li se osećalo prisustvo međunarodnih posmatrača i šta znate o tome?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa, da. Oktobra meseca došli su verifikatori (OSCE Kosovo Verification Mission) na čelu sa gospodinom Vilijamom Vokerom (William Walker). Bili su prisutni i oni su došli, faktički, da bi nadgledali situaciju. Međutim, vidimo i sami kako su je oni nadgledali i dan danas kako nadgledaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gde su oni bili smešteni u Peći?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Oni su bili, da vam kažem, smešteni kod Salji Banane (Sali Banana), tamo kod ... prema Belom Polju (Bellopoje) i kod železničke stanice, kod jednog motela. Ne mogu da se setim, trenutno da se setim, verujete, kako se zove ... To je na ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su zapošljavali i lokalne stanovnike u okviru svoje misije?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da, svi su radili, Šiptari, Srba ja zaista stvarno ne znam. Verovatno je bilo vrlo, sasvim malo, a Šiptari su ... Svi mlađi ljudi su radili, ovaj, kod njih. Iz kojeg razloga ja to stvarno ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su oni bili prisutni u Peći krajem, odnosno sredinom decembra 1998. godine?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas opišite šta se desilo 14. decembra 1998. godine?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: 14. decembra 1998. godine desio se zaista jedan, moram reći, stravičan i nezapamćen zločin u XX veku. Verujte, ovo moram da kažem, čak ni najveće terorističke organizacije na svetu kao što su ETA (Euskadi Ta Askatasuna, Basque Homeland and Freedom) i IRA (Irish Republican Army), gde su tamo bili ugroženi žene i deca, oni tamo nisu hteli da izvrše, nego su obustavljali terorističke napade. Znači, ovo šta su uradili Šiptari 14. decembra desilo se za Kosovo jedno novo Šumarice i za Peć, jer su poginuli šest ... Oni su faktički streljani, nisu ubijeni, nego su streljani od tih bandi, jer to su bili banditi. To, normalno, ni jedna vojska ne bi uradila, pa čak ni OVK, kako je trenutno nazivamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite sada o događaju u Peći, u "Pandi", gde je stradao i vaš sin.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas da samo pustimo kratko prilog broj 1, vrlo kratko. To je, to je jedna traka.

(Video snimak)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ima još jedan kratak deo koji možemo zbog vremena da pustimo odmah, pa će svedok komentarisati i jedno i drugo.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja mislim da je dovoljno. Hvala. Gospodine Gvozdenoviću, samo da prođemo kroz ovo. Naime, ovaj drugi snimak je snimak događaja koji se desio pre ovog ubistva u "Pandi". Je li to tačno?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ovaj drugi snimak pokazuje taj događaj kad su snage koje su kontrolisale državnu granicu došle u sukob s jednom terorističkom grupom koja je upadala iz Albanije na teritoriju naše zemlje?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, na žalost ...

TUŽILAC NAJS: Ovo je sugestivno pitanje, a ovo su dva video snimka bez ikakvog zvuka. Ne znamo, ukoliko je bilo zvuka, šta se tu govorilo, a sugestivna pitanja ne smeju da se postavljaju.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću. Ovo je zaista jasno sugestivno pitanje. Molim vas postavite pitanje na drugi način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, postaviću pitanje na drugi način. Gospodine Gvozdenoviću, šta pokazuje ovaj snimak gde se vide poginuli ljudi, oružje na snegu i to šta smo mogli da vidimo, ono šta se videlo, tamo, na snimku? Šta pokazuje taj snimak?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa da vam kažem, to pokazuje da su albanski separatisti hteli da pređu ... I bande ... Hteli da pređu na teritoriju Kosova. Oni su ... To nisu bili prvi prelazi, da

vam kažem. To se često dešavalo i ranije, ali ovo je bila jedna organizovana teroristička banda koja je htela da prebaci oružje. Čak su svi mediji, koliko se ja dobro sećam, s obzirom na posao gde sam radio bila je i satelitska antena, pa smo čak videli da je i BBC i CNN verodostojno preneo to kako je naša vojska odradila tu akciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro a ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: To su vojni podaci, da vam kažem, tako da ja o tome ne bih ulazio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Samo sam hteo da vam postavim pitanje: da li je bilo kakve veze između toga šta se tada desilo i ovoga zločina koji se desio u "Pandi"?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da vam kažem, postoje, postoje neke indicije za dva slučaja: ovaj koji se desio na granici i 4. oktobra 1998. godine kada se desio isto jedan napad u bolnici gde su ležali šiptarski teroristi, banditi, na žalost, eto kakvi smo mi Srbi, pa smo ih čak i lečili tamo u bolnicama ... Onda je jedna grupa, ne znam kako se zvao taj njihov organizator? Mislím da policija ima to bolje, Jakupi (Jakupi), čini mi se i da je tada u toj bolnici ženska sa jednim isto iz njene bande pokušala da oslobode te bolničare ... Te ranjenike, koji su ležali tamo. Međutim, tu obezbeđenje policije koje je tu bilo da ih čuva, odreagovalo je tako što je ona pokušala bombu da baci, međutim nije uspela i oni su je likvidirali. Tako da ... Inače, ona se zvala Mirvete (Mirvete) i ona je poginula, a ovaj je ranjen, drugi, što je bio pripadnik tih bandita, sa njom, tako da je ...

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude ...

SUDIJA BONOMI: Da meni bude jasno, da li ste vi bili u toj bolnici i da li ste posmatrali kako se to događa? Na osnovu čega vi ovo govorite?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ: Gospodine Bonomi (Bonomy), ja naravno da nisam bio u bolnici, ali ... Zar ... O tome postoje ...

SUDIJA BONOMI: Ja u ovom trenutku ne shvatam na osnovu čega vi to govorite? Odakle vam te informacije? Nama bi bilo korisno da nam to kažete, kako bismo mogli da procenimo vrednost tih informacija. Naravno, nije vaša krivica što je to tako.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ: Verujte to ... Postoje policijski podaci, postoje vojni, postoje podaci OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) koji je bio, gospodin Voker tamo, gospodin ambasador, pomognite mi ... Francuski koji je bio ... Pa, molim vas, oni su bili tada tu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao, gospodine Gvozdenuviću, da li je ustanovljena kakva veza između ovog sukoba sa snagama koje su obezbeđivale granicu i terorističke grupe ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa verovatno da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... i zločina u "Pandi"?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Verovatno da postoji. Verovatno da ukazuje na to, jer oni su pretrpeli velike gubitke i verovatno da su svojim mentorima morali nešto da urade da bi dokazali neku lojalnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite ko je bio u "Pandi" u vreme napada?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: U kafiću "Panda" nalazio se gazda Mirsad Šabović sa svojim pašenogom Lazovićem, žena ... Pošto je kafić, gore im je i stan, tako da su im se i supruge gore nalazile.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je bio u ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Kafiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, u samom kafiću?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: U samom kafiću, pa nalazilo

se ... Kažu da ih je bilo 13. Ja stvarno, zaista sam ... To veće sam radio kada se desio taj napad. Po tim podacima bilo ih je oko 13 u kafiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je ubijeno dečaka?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Tada je ubijeno šest dečaka, znači moj sin Vukota Gvozdenović, moj kum Svetislav Ristić, Ivan Radević, Dragan Trifović, Zoran Stanojević i mali, mali Ivan Lazović od 14 i po godina. I moram da napomenem ranjenog Vladu Lončarevića koji i dan danas oseća i te kako teške posledice i Mirsad Šabović, gazda tog kafića, koji je ranjen u nogu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Gvozdenoviću, molim vas pogledajte da li se u tabulatoru 2 nalazi zapisnik o uviđaju koji je izvršen u "Pandi" nakon ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Aha, da vidim. U redu.

TUŽILAC NAJS: Nemamo prevod na engleski.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, zašto?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pravo da vam kažem, gospodine Robinson, ne znam. Ja sam mislio da je sve ovo prevedeno. Ali ovo je, ovo je zapisnik o uviđaju koji je izvršen tamo. Možete ga odrediti za identifikaciju, a ja neću da ulazim u detalje tog zapisnika.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, kada je reč o vašem izvođenju dokaza, ovo je postala uobičajena praksa, a to nije prihvatljivo. Meni se ne čini da se vi dovoljno trudite da udovoljite proceduralnim zahtevima ovog Suda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja ne bih mogao svoj trud da povežem sa poslom prevođenja. Ali ako vi to činite, verovatno ste vi u pravu.

SUDIJA ROBINSON: Ali vi ne možete ni da objasnite da li je to predato na prevod, kao što je trebalo da bude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Trebalo je da je predato, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, primetio sam da nijedan od ovih dokumenata nije preveden, s izuzetkom nekoliko fotografija. Ovo je teško kršenje proceduralnih zahteva koji postoje zbog određenog razloga, a to je da se olakša vođenje ovog postupka na efikasan način. Ja to neću da dozvolim. Svedok može da dokaza koliko može, ali ja neću da dozvolim da se ovo koristi, jer se ovo prečesto događalo, do sada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Gospodine Gvozdenoviću, molim vas otvorite tabulator 3 i uz sva moja izvinjenja što morate da vidite ove slike ...

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, mislim da se ovde postavlja još jedno pitanje. Ja bih želeo da kažem da predviđam da će slična poteškoća da nastane i kad je reč o sledećem svedoku. Mi smo primili tri registratora dokumenata. Mijedan od njih nije preveden na engleski. Tu postoje brojne fotografije koje mogu biti uznemirujuće. Pretresno veće će verovatno da se seti da Tužilaštvo nije koristilo materijale koji bi mogli da budu tumačeni kao senzacionalistički ili koji bi pobuđivali maštu na bilo koji način. U ovoj fazi svedočenja ovog svedoka, pre nego što pogledamo ove slike, trebalo bi da se ustanovi po čemu je to relevantno. Ubistva u kafiću "Panda" u Peći su nešto o čemu su svedočila tri svedoka pri izvođenju dokaza Tužilaštva, a opisani su i u nekoliko knjiga. Relevantnost tih ubistava za ovu optužnicu može da bude u onome šta je usledilo nakon tih ubistava, jer nije bilo jasno, u to vreme, zbog čega je došlo do tih ubistava ili ko ih je počinio. Naravno, kada je otac jednog od ubijenih mladića tu pred nama, onda oklevamo to da kažemo, ali pre nego što upotrebimo vreme

na emitovanje tih fotografija koje su prilično uznemirujuće, ja bih pozvao Pretresno veće da proveriti da li je ovo zaista relevantno.

SUDIJA ROBINSON: Vi tvrdite da to nije relevantno.

TUŽILAC NAJS: Pa ja stavljam pod znak pitanja relevantnost tih dokaza. To nije činjenica koja je navedena u optužnici. O tome se već govorilo. Pretresno veće i javnost znaju da je ovo bio vrlo ozbiljan i strašan događaj, ko god da je to počinio.

SUDIJA BONOMI: A šta vi mislite ko je bio počinilac?

TUŽILAC NAJS: Pa dokazi nisu jasni. Ja ću da se vratim na poslednje šta sam rekao. Ako je ovo važno da se zna i ako ovaj svedok može to da pojasni.

SUDIJA BONOMI: Vi ste rekli da bi ono šta je usledilo posle tih ubistava, moglo da bude relevantno. Da li vi sada tvrdite da nije relevantno ko je to počinio?

TUŽILAC NAJS: Pa možda i nije. Možda i nije, već ono šta je relevantno i bitno jeste percepcija i ono šta je usledilo kao posledica te percepcije. U svakom slučaju pozivam Pretresno veće da pre nego što krenemo tim putem, razmotri ovo pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Hvala gospodine Najsa.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, mi ćemo da vam dozvoliti da iznosite dokaze o ovome. Vi ste želeli da se pokažu fotografije iz tabulatora 3?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da i prevod je tu i, molim vas, stavite to na

ELMO. A u vezi sa ovom primedbom gospodina Najsa koliko je relevantno ...

SUDIJA ROBINSON: Ono šta ja želim da pitam da li je zaista potrebno da se te uznemirujuće fotografije prikazuju? Mi ih vidimo. Koja je svrha da ih stavljamo na ELMO?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Zato što je ...

SUDIJA ROBINSON: Kakvu dokaznu vrednost to ima?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ima dokaznu vrednost, gospodine Robinson, da se pokaže koji je stepen brutalnosti i bezdušnosti i divljaštva kod nekoga ko može da upadne i pobije decu. To ima vrednost. I ako ocu koji sedi ovde nije teško da to stavi na grafoskop, ne znam zašto bi vama bilo teško. A neka odluči svedok. Ako svedok smatra da ne treba da se stavlja, ja se odmah slažem s tim.

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću, nastavite. Postavite pitanje ocu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Gvozdenoviću da li se na fotografijama koje su sada na ovom projektoru nalaze žrtve ovog zločina u "Pandi"?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da. To je moj sin Vukota i Dragan Trifović.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gde ste se vi nalazili kad se ovaj zločin dogodio?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam se tada nalazio na radnom mestu u kafiću "Mocart" kao radnik obezbeđenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kad ste čuli za ovaj događaj?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Za događaj sam čuo u

20.15, 20.20 minuta. Javila mi je kuma da se nešto strašno desilo u kafiću i pitala je za pokojnog Vuleta gde se on nalazi i ja sam rekao da je verovatno kod kuće. Ali ona mi je onda rekla: "Moraćeš otići do bolnice, nešto se strašno desilo". Što je vrlo simptomatično, posle vidim da je i gospodin Najš, njemu je ovo sve nerelevantno ovde u ovom, izgleda, događaju. Mislim, sada ispada kao da postoje neki dobri banditi i loši banditi, pa su ovo uradili neki dobri banditi, očigledno. Što je vrlo simptomatično, naša policija je to, to kad se desilo, odmah blokirala ulaz prema Kapišnici (Kapishnica), ulaz prema svim ... Ulaz u grad, prema bolnici iz jednog prostog razloga, moram ovo da kažem, da ne bi došlo do fizičkog kontakta između Srba koji su bili revoltirani time što se desilo. Sad mogu da nastavim. Ja kad sam došao, pošto me je gazda sačekao i prebacio me je do bolnice, tamo ispred bolnice je bilo masa ljudi, negde oko 3.000. Zaista niko nije imao snage da mi kaže šta se tog momenta desilo. Ja sam otišao ... Pitao da li je pokojni Vule živ, međutim niko nije mogao da mi kaže. Onda sam ... Su mi rekli da odem do gore do ... Gde su bili, ovaj, izloženi. Kad sam video, verujte, nisam mogao ... Okrenuo sam se i odmah izašao. Samo sam ustanovio da je on to bio tu sa svojim drugovima. Dvoje povređenih, moj kum Svetislav, na žalost koji je posle preminuo u Prištini (Prishtine) i mali Zoki, oni su prebačeni u Prištini, na žalost, tamo su i preminuli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi, molim vas, da li su na lice mesta izašli članovi Verifikacione misije?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, gospodin Voker je izašao na minut samo, dva. Pogledao i otišao. Još jedan Nemač je bio, zaista, ja se zaista izvinjavam Pretresnom veću zato što ne znam njegovo ime, ali ima zapisano sve tamo u MUP-u.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, kako su Srbi u Peći reagovali na ovaj događaj?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Mogu da vam kažem, s obzirom na zločin koji se desio, mogu vam reći da su Srbi zaista odreagovali dostojanstveno. Nijednim, verovatno svesni i oni šta se

desilo ... Nisu hteli da se dogodi da bi, kako da se izrazim, da ukalajaju smrt tih mladića. I zato su se građani Peći poneli, zaista ... Ja im se još jednom zahvaljujem, zaista dostojanstveno, na ispraćaju koji su priredili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada je bila sahrana? Vi kažete o ispraćaju koji je bio priređen. Ko je prisustvovao?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa sahrana, sahrani je prisustvovao patrijarh Pavle i oko 30.000 građana iz Peći, koji su tada, ko je god mogao da dođe, s obzirom na blokadu puteva koji su se dešavali, da su ljudi čak i rizikovali svoj život da bi došli da nam izjave saučešće, da budu s nama u bolu, što bi se reklo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi posle toga događaja redovno odlazili na groblje gde vam je sahranjen sin i gde su sahranjeni njegovo drugovi?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, posle dve godine sam otišao na, na groblje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Otišli ste posle dve godine. Zašto ste čekali dve godine da odete?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa to je sasvim jasno jer nije nam ... Čak smo bili i kod gospodina Gelbarda (Robert Gelbard). Zamolili smo ga da nam omogući, ovaj, da odemo na groblje. On nam je obećao, međutim, zaista, ne znam iz kojih razloga gospodin Gelbard nikad više nije stupio s nama u kontakt da bi nam omogućio da odemo. Tek smo posle preko Koordinacionog centra, ovaj ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Posle dve godine ste uspeli da odete na groblje?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad je to bilo?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: To je bilo 2002. godine i, zaista, mogu vam reći tamo kad smo došli, zatekli smo stravičan pri-

ZOR ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste otišli na groblje gde su svi ovi mladići sahranjeni ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Uopšte pravoslavno groblje naše ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pravoslavno groblje u Peći.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste zatekli tamo?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Tamo smo zaista zatekli jedan stravičan prizor na groblju. Porušeni spomenici. Čak i malom Zokiju Stanojeviću bio je srušen i Ivanu, malom, Obradoviću. Kod Ivana i dan danas sedi srušen spomenik. Kod Zokija smo nekako uspeli da ispravimo tu ploču, eto, koliko da bi ličilo na nešto. Krstovi su bili polomljeni. Evo ovde se vidi, može na ovoj slici da se vidi krst posle sahrane, a kad smo otišli posle dve godine, nije bilo čak ni krsta, niti ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi kažete, kad kažete "vidi se na slici", ovo nije bilo potrebno da se prevodi, to je, to je u tabulatoru 6 ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa njima očigledno mora ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa njima očigledno mora sve da se prevodi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hoćete da kažete da kad ste došli posle dve godine, groblje bilo razrušeno?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Spomenici bili polomljeni?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Krstovi polomljeni?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da, da. Postoje fotografije, postoje snimci, čak su Italijani snimili. Verujte da su čak Italijani plakali, vojnici koji su nas obezbeđivali onde, ovaj, kad su videli to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi ste ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Čak su i oni i Italijani snimali to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi ste na groblje morali da idete pod obezbeđenjem italijanskih snaga ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: KFOR-a (Kosovo Force), je li tako?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da. Moram da kažem da su zaista korektni bili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je iko dao bilo kakva objašnjenja o tome šta se tu i kako moglo da dogodi da se na taj način uništi groblje?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa nema, niko to nije čuvao. Tu ne treba neko veliko objašnjenje. Čim, čim rade ... Kad su mogli da ubiju, zašto ne bi srušili spomenike. Verovatno je jasno svakom. I njima ništa nije sveto, što je srpsko. Pa znate i sami da su 1981. godine zapalili patrijaršiju. To je bio već prvi znak ... Da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mim gospodine Gvozdenućim da li je po vašim saznanjima nakon dolaska KFOR-a ponovo bilo ubijanja srpske dece na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da. Desilo se to u Goraždevcu (Gorazhdec). To su ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Goraždevac je selo koje vi poznajete dobro?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa dosta solidno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad se to desilo u Goraždevcu?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Desilo se, ja mislim ... Verujte sad ne znam, ti, ti, ti su događaji se tako izdešavali da pored svojih problema, zaista ... Samo znam da je ...

prevodioci: Molimo da govorite sporije i da pravite pauze između pitanja i odgovora, radi prevoda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Gvozdenoviću, vi ste bili u selu Belo Polje?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta se desilo u selu Belo Polje?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: U selu Belo Polje, kad smo došli prvi put, tamo su već počeli da, da prave kuće za srpske povratnike koji bi trebali da se vrate, međutim, verujte da ti ljudi zaista rade u teškim uslovima, ali sa puno elana. Međutim, što je vrlo simptomatično, desilo se nešto strašno 17. marta i onda sve to što su izgradili, sve je to popaljeno, sve je to porušeno i, na žalost, sad zadnji put kad sam bio u Peći na groblje za zadušnice, ti ljudi su zaista više iznureni, iscrpljeni od jednog, kako ... Prosto nemam reči, zaista ... To je ... To su toliko teški uslovi, da vi, faktički, živite u jednom getu, u getu žive ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li Srbi mogu sada da se vrate u Belo Polje?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa ja da vam kažem, to je, znači, lično moje mišljenje, znači ničije drugo ... Vrlo teško, vrlo, vrlo, vrlo teško ...

TUŽILAC NAJS: Prigovor. U čemu je relevantnost svega ovoda. Ja sam oklevao da intervenišem, ali se pitam.

SUDIJA ROBINSON: To nije relevantno. Pređite na sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Gvozdenuviću, sami ste rekli da ste sve vreme bili u Peći i sve vreme prisutni u svim ovim događajima.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa događajima u Peći se ovde pominju deportacije Albanaca za vreme agresije NATO pakta iz Peći. Da li znate nešto o deportacijama Albanaca iz Peći?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja, koliko znam, deportacija nije bilo, a ... I zato što sam bio lično tu, s obzirom da, Šiptari su prihvatili NATO kao neke svoje oslobodioce. Verovatno su imali dva cilja: jedan da prikažu svoju humanitarnu katastrofu, a drugi verovatno iz njima nekih razloga da bi Srbi bili kao meta NATO bombi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Gvozdenuviću, vi smatrate da nema deportacija. A sada da vas pitam s druge strane. Da li vam je poznato da li je bilo bilo kakve agitacije sa albanske strane da Albanci napuštaju ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Kako da ne ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... Peć?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: ... pa ja sam bio prisutan. Par njih, pošto sam radio u pošti na obezbeđenju, ja sam par njih sreo i pitao "zašto idete". Čak su mi njih, par mojih prijatelja rekli da idu ljudi po kućama i da agituju. I čak je jedan prišao i odmah ih je odstranio od mene da ne pričaju sa mnom. To sam, znači, ja bio prisutan tu i ti ljudi. Normalno da za 40 godina imate i nekog Šiptara prijatelja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I oni su vam rekli ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... da idu Albanci po kućama i da pozivaju ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Tako je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... da se napušta ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: ... da se pridruže svojim sunarodnicima. Ja sam posle otišao kod kuće, posle završene smene i znam lično kad su moje komšije davali ključeve Srbima, ovim starijim, koji su, normalno ... Da im čuvaju kuće da ne bi bile opljačkane, zapaljene i tako. To, znači, u prisustvu mojem, u mojoj ulici. Znači ne mogu da pričam za, za drugu, nego samo, znači, gde sam bio prisutan na tom mestu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi sve vreme bili u Peći kad se to dešavalo?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste videli ikakvo nasilje prema Albancima u Peći za vreme dok se sve to dešavalo ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Verujte da, verujte da nijedna, čak je i policija usmeravala, čak su i oni bili iznenađeni sa time kad su ljudi počeli da izlaze na ulice. Nastao je jedan opšti haos, ali su svim snagama pokušali da usmere, da ubede ljude da ne idu. Međutim, to je bilo lančano, tako da to niste mogli da zaustavite. Kao jedna lava kada krene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nemam više pitanja, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Hvala gospodine Miloševiću. Gospodine Sakson (Saxon)?

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Vi ste u Peći živeli u jednoj slepoj ulici koja se zvala Hariška, zar ne?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pariska, Pariska.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Pariska. Izvinjavam se zbog mog izgovora. I tokom nekog vremena prodavali ste novine na kiosku?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Tokom devedesetih godina bili ste član političke stranke i to Srpske radikalne stranke?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne, nije istina.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Jeste li bili član bilo koje druge stranke?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, Srpskog pokreta obnove.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Rekli ste da su Albanci u Peći imali dva cilja kad su otišli iz Peći nakon početka bombardovanja NATO pakta. Rekli ste da je njihov prvi cilj bio da prikažu humanitarnu katastrofu koja ih je zadesila, zar ne?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Dobro. Da se onda nadovežemo na tu logiku. Znači Albanci su želeli da napuste svoje domove, da privremeno odu u, na primer, Crnu Goru ili Albaniju i da čekaju da se okolnosti poprave, kako bi mogli da se vrate kući. Da li sam u pravu? To je bila logika tog cilja?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Verujte ja ne znam koja je njima logika bila.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Pa ako su Albanci dobrovoljno napuštali svoje domove, možete li da vidite neki razlog zbog čega su oni spaljivali svoje kuće?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da vam kažem, pa verovatno je da je i to postojao razlog neki, jer ako bi spalili svoju kuću, verovatno da bi to posle pripisali Srbima, da su to uradili.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: A ako su pljačkali svoju imovinu, recite nam možete li da smislite neki dobar razlog zašto bi neko pljačkao svoju ličnu imovinu i uništavao svoj lični poslovni prostor?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Već sam vam rekao, znači verovatno da je postojao ovaj, ja ne mogu da, da kažem nešto što nisam video ... Da je verovatno bio neko i sa naše strane ko je zloupotrebio to da bi opljačkao neku šiptarsku kuću, ali ja vam pričam za moju ulicu, tamo gde sam živio, gde su ljudi, Šiptari, davali ključeve da im se čuva na poverenje njihova imovina. Zar drugo treba da vam kažem. Zar vam to nije dovoljan dokaz da su imali poverenja u naše ljude?

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Pa vidite, mi smo u ovom predmetu videli i neke druge dokaze. Imam ovde jedan izveštaj koji je uvršten u spis u ovom Predmetu. Naslov mu je "Po naređenju". To je dokazni predmet 145, dokument koji je sačinila organizacija pod nazivom Hjuan rajts voč (Human Rights Watch) i u tom dokumentu stoji, citiram iz stranice 290: "U toku prve nedelje rata, otprilike 90% albanskog stanovništva Peći prisilno je proterano". Vi niste videli ništa od toga tamo gde ste bili?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne razumem pitanje. Ako možete da ga ponovite ponovo.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Moje pitanje je bilo sasvim jasno. U tom istom izveštaju, na istoj stranici, takođe, stoji: "Operacija etničkog čišćenja u Peći bila je među najbolje organizovanim takvim operacijama na Kosovu. Autobusi su čekali u centru grada kako bi odvezli ljude na jug prema Albaniji". Ja vas pitam da li vi kažete u iskazu pred sudom danas da niste videli ništa od tih aktivnosti?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam lepo rekao pre, ako ste slušali pažljivo, da sam radio, ovaj, ispred pošte i to se dešavalo sve u centru, tako da nisam toga dana, ni sutradan, ama apsolutno video nisam nijedan autobus, niti kamion da je bio parkiran da bi se ... Ja vam lepo kažem, čak su i naša policija i naši ljudi koliko god

mogli da utiču na Šiptare, svoje sunarodnike, da im ne dozvoli da idu, jer Srbi znaju šta znače zbegovi, jer su Srbi imali svoje zbegove i znaju šta znači to, gospodine.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Vi ste rekli da se to dešavalo pred poštom. Na šta ste tačno mislili? Šta se tačno dešavalo pred poštom i u centru?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ljudi su se skupljali tu, nisu znali gde će da idu. Dolazili su ljudi, terali ih iz kuća, Šiptari, njihovi ih terali iz njihovih kuća. Pa ko bi danas napustio svoju kuću tek tako? Ali su oni morali pod prisilom to da rade. Moja je kuća meni zapaljena, ali ja bih se opet vratio u tu kuću kakva je. Zamislite ljudi koji su ceo svoj život ostavili tamo tek jednostavno da napuste to, molim vas.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Dakle, da li je vaš iskaz ovde da je tada tamo postojala jedna grupa Albanaca koja je prisiljavala druge Albance da napuste svoje domove i odu u Albaniju?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Upravo to. Znači, tamo je bilo i poštenih Šiptara koji su živeli i koji su hteli da žive sa nama. Međutim, zna se cela politika odakle je kreirana i šta i kako. To vi bolje znate čak i od mene, tako da ja ne treba da vam govorim o tome.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Dobro. Kad već govorimo o politici, hajde da se malo odmaknemo od toga. Da vidimo, da ste vi albanska organizacija koja pokušava da natera ljude da napuste svoje domove zbog svojih političkih razloga, da li mislite da bi onda bilo u vašem političkom interesu da spalite te kuće i te poslovne prostore, kad oni odu?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Gospodine, ja prvo ... U koju god da sam politički, da sam Albanac, nikada tako nešto ne bih nikome savetovao niti bi rekao. To je van pameti, molim vas.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Pretpostavimo da je to što vi kažete tačno, da su Albanci prisiljavali Albance da napuste svoje domove i

odu do granice. Možete li da smislite bilo koji logičan razlog zašto bi se ti Albanci kad dođu na granicu, smatrali dužnim da sve svoje lične dokumente ostave za sobom?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja to nisam bio prisutan i o tome ne mogu da pričam, gospodine.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U redu. Jeste li vi poznavali čoveka po imenu Ndrec Konaj (Ndrec Konaj) ili tako nekako, u Peći?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ne. Molim pomoć sudskog poslužitelja. Molim da se dokazni predmet 3, karta 6 stavi na grafoskop. Ovo je karta koju je napravilo Tužilaštvo. Na ovoj karti se vide rute kojima su išli kosovski Albanci kad su napuštali Peć. Vidite ovde jednu zelenu liniju koja ide prema severu i, zatim, prema severozapadu u Crnu Goru. Vidimo, takođe, jednu zelenu liniju koja ide južno od Peći prema Prizrenu (Prizren) i onda ponovo prema zapadu, prema albanskoj granici? Vidite li te linije?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ndrec Konaj ili tako nekako je pred ovim Pretresnim većem svedočio ... Časni Sude to je dokazni predmet 112, transkript suđenja 3778 do 3781, od 25. aprila 2002. godine. Gospodin Konaj je objasnio kako su njega i njegovu porodicu primorali da napuste svoj dom. To je učinila srpska policija u Peći. On je zatim rekao da su srpske snage palile kuće. Takođe je rekao da su ukrcani u autobuse u centru Peći i odvezeni u blizinu Prizrena. Nakon toga su premešteni u druge autobuse i odvezeni do albanske granice. On je rekao da je srpska policija u Peći, ne samo organizovala taj transport nego čak i obezbedila vozače autobusa. Da li vi kažete da niste videli ništa od toga?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa ja ne znam ko ... Kako sad ispada da je on šta vam je to rekao i ja šta sam video, da je on bio više u pravu od mene? Verovatno to po vama tako ispada, jer ja koji sam bio prisutan tamo ... Je li imate, je li vi imate dokaze tih

autobusa da su negde snimljeni kako deportuju te ljude, molim vas, kamione? Je li imate vi neki dokaz da bismo mi mogli da vidimo, da nam dokažete to?

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li poznajete čoveka po imenu Besnik Sokolji (Besnik Sokoli)?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne poznajem ga. Čuo sam za njega, neko ime, ali tako ...

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Besnik Sokolji je svedočio u ovoj sudnici 27. februara 2002. godine. Časni Sude to su stranice 1144 do 1145 transkripta. On je opisao kako su srpske snage pljačkale i spaljivale kuće u njegovoj četvrti u Peći i kako su terale stanovnike da pobegnu. Rekao je kako je počeo peške da ide zajedno sa svojom porodicom iz Peći prema crnogorskoj granici. Međutim, srpska policija ga je zaustavila i rekla mu da se vrati nazad u Peć, zato jer je tamo organizovan prevoz albanskog stanovništva autobusima u Albaniju. Posle toga se on peške vratio u centar Peći gde su bile okupljene hiljade Albanaca i tokom 27. i 28. marta 1999. godine, te hiljade ljudi ukrcane su u autobuse i preko Prizrena odvezene do albanske granice. Da li je to vama sve novo?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja vam opet kažem, je li imate vi snimljeno? Danas u XXI veku da nemate nijedan snimak tog autobusa, kamiona, to deportovanje? Da mi vidimo da se uverimo, da li ja onda lažem ili ne lažem ili samo mi postavite kartu i da ja moram da gledam tu kartu kuda su oni išli. To svi ... I vrapci znaju kuda su išli i šta se dešavalo i zbog čega su, ovaj, oni krenuli, ovaj ... Ako ste me pažljivo slušali, ja sam lepo rekao: iz dva cilja su oni krenuli da idu. Iz jednog prostog cilja da bi dokazali pred svetom svoju humanitarnu katastrofu i drugi da bi srpski narod bio izložen NATO bombama i u tome je cela poenta i vi verovatno nećete da slušate, nego imate neke svoje tamo, koje vama odgovaraju, verovatno.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Krajem marta 1999. godine u Peći nije ostao gotovo nijedan Albanac, zar ne?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Zašto me ne pitate da li je ... Da li je posle 1999. godine ... 1999. godine kada je ušao KFOR ostao ijedan Srbin koji su živeli vekovima tamo, to me ne pitate. Pitate me ovamo o, o Šiptarima celo vreme, a znate zbog kojeg predmeta treba da raspravljamo i da me pitate. Pitate me o deportaciji Šiptara, jer lepo sam vam rekao zbog čega je to ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Gvozdenoviću, vi morate da odgovarate na pitanja koliko najbolje možete.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ: Predsedsedniče Suda, ista se pitanja ponavljaju non-stop. Znači, postavi se jedno pitanje i onda možemo da idemo dalje i ...

SUDIJA ROBINSON: Ako mi budemo zaključili da se pitanja stalno ponavljaju, mi ćemo to sigurno da kažemo.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Pitanje je glasilo, krajem marta 1999. godine u Peći nije ostao gotovo niti jedan Albanac, zar ne?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam tačno iz izvora ... Jer ja nisam mogao da vam donesem tu dokumentaciju, jer ja nisam znao da ćemo mi o ovome da raspravljamo i da ćete vi mene to da pitate. Doneo bih vam dokumentaciju iz pošte gde sam radio, gde su Šiptari tog dana kada ... Pre nego, pre nego što su došli Italijani, odjednom su se pojavili ... 3.000 penzija je podeljeno tog dana u pošti, jer sam radio kao radnik obezbeđenja. Zamislite, odjednom se pojavilo 3.000 ljudi da primi penzije. Molim te, od te države Srbije koju oni nisu nikad priznavali. Samo ne znam gde su bili za to ... Za to vreme ...

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine, da li se može reći da vi osećate izvesnu netrpeljivost prema albanskom stanovništvu Kosova?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja ne ... Zaista ne znam do kakvog ste vi to zaključka došli. Pa ja sam vam rekao lepo da kad sam

radio na ... Kod pošte ... Da sam čak sedeo sa prijateljima, ako ste me pažljivo slušali, da sam pričao, da sam ih odgovarao da ne bi, da ne bi, ovaj, napustali svoj rodni grad. Ja to nikom ne bih poželeo, ni svom najvećem neprijatelju.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: O tome ćemo da govorimo za nekoliko trenutaka. Da li poznajete čoveka po imenu Edison Zatrići (Edison Zatriqi)?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Prezime mi je samo poznato, inače imena, jer puno ima Zatrićija u Peći, tako da ...

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Edison Zatrići je bio vlasnik autobuske kompanije u Peći koja se zvala "Flamingo turs". Da li vas to na nešto podseća?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da, on je bio moj komšija gore ... Sada da, "Flamingo turs", da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li ste imali ikavih problema s njegovim integritetom?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: On je bio jedan uvaženi građanin Peći, koliko ja znam. Čak mu je i jedan sin radio u Državnu bezbednost.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodin Zatrići je svedočio u ovoj sudnici 25. aprila 2002. godine. To je na stranicama 3807 do 3808 transkripta, dokazni predmet 113. Gospodin Zatrići je svedočio da je 23. marta 1999. godine, a to je dan pre nego što je započelo NATO bombardovanje, bio prisiljen da preda nekoliko svojih autobusa policajcima, Srbima i da je posle toga video kako njegovi autobusi, kao i autobusi u vlasništvu drugih transportnih preduzeća kosovskih Albanaca, kako se ti autobusi koriste da se prevoze Albanci s Kosova do granice. Da li ste vi čuli nešto o tome?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne, zaista, ja o tome nisam čuo i ne mogu da pričam o onome što nisam video. Ja vam samo

pričam ono gde sam bio prisutan i šta sam video i iza toga stojim svaku reč što kažem.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Za vreme glavnog ispitivanja vi ste govorili o mnogo toga šta niste videli, ali ja ću da krenem dalje. Autobusi gospodina Zatričija su spaljeni na kraju rata. Da li vi smatrate da je to išlo njemu u korist, da on sam zapali svoju imovinu?
SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja vam opet kažem, ja nisam video i ne mogu da pričam o tome.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Da li mislite da bi OVK bilo od koristi ili, kako ih vi zovete, "bandita", da pale imovinu Albanaca sa Kosova, kao što su, na primer, bili ti autobusi gospodina Zatričija?
SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam to video, tako da ne mogu da kažem ni da li su to banditi palili ...

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Vi ste bili rezervni policajac, zar ne?
SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Radio sam u obezbeđenju pošte tako da ... I picerije privatne.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ali istina je da vi sasvim dobro znate na koji je način došlo do deportacije Albanaca iz Peći, jer ste vi u tome učestvovali, zar ne?
SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne razumem pitanje. Kako sudelovao?

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Vi ste bili pripadnik paravojne jedinice i konkretno vi ste učestvovali u deportacijama Albanaca katolika koji su živeli u ulici Bore Vukmirovića u Peći nakon početka NATO bombardovanja u martu 1999. godine, zar ne?
SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Kako sam ja mogao da budem u nekoj paravojnoj formaciji kada sam radio na obezbeđenju pošte. Postoji dokumentacija ... Stvarno neverovatno ... Ovo ... Ja ne znam ko vam je dao te podatke uopšte. Možete li da mi pokažete taj dokumenat gde sam ja na slici, da ja nekog deportujem i da li je

ijedan Šiptar ovde koji je, ovaj, svedočio ikad spomenuo moje ime i prezime. Zamislite, ja roditelj koji sam došao ovde da dokažem surovo ubistvo moje dece, vi mene pitate da li sam ja nekog deportovao. Zaista ovo nema ... Predsedniče Suda, zaista nema smisla. Zaista stvarno nema smisla ...

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine Gvozdenoviću, vi danas svedočite da niste ni na koji način učestvovali u deportaciji građana Albanaca iz Peći. Zapamtite da ste dali svečanu izjavu. Da li to tvrdite?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Kako sam mogao da učestvujem u nečemu kad sam radio na obezbeđenju pošte gde postoje svi relevantni dokazi da sam bio u obezbeđenju, znači, objekata koji, koji se čuvao od upada terorista, od upada bandi ... Čuvali smo, znači, društvenu, državnu imovinu i, znači, postoje dokumenta, postoje spisi gde sam išao na smene, gde sam ... Svašta, mislim, zaista, stvarno ne znam odakle vam to.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Kao neko ko je radio u obezbeđenju, povremeno ste morali da putujete i krećete se okolo, zar ne?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne, vrlo mi je blizu bila kuća, na pet minuta od posla, tako da nisam imao potrebe nikavim prevozom da, ovaj ...

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ali pošta gde ste radili bila je u centru Peći, zar ne?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: I vi danas tvrdite da niste videli bilo kakvu sistematsku deportaciju građana Albanaca iz centra Peći u martu 1999. godine? Da li to tvrdite?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja vam kažem, znači, onih dana dok smo radili, dok nismo ... Dok nisam otipao s posla, znači kad dođem uveče na smenu, primim dužnost i onda izađem da obiđem objekat, znači taj objekat kad sam obilazio, znači, sreo sam

svoje prijatelje Šiptare kada se to desilo. Opet vam ponavljam, znači da sam s njima razgovarao, odvrtao ih od toga da ne bi napustili svoje domove, jer, optuženog vam kažem, znamo mi Srbi šta znači napuštati svoje domove. I to ne bih pozeleo ni najvećem neprijatelju. Znači, vama treba stalo jednu te istu stvar da ponavljam. Ja bih zaista voleo da vidim te dokaze gde sam koga deportovao, mislim ...

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine Gvozdenuviću koga ste pokušali da odgovorite da ne napusti svoju kuću? Možete li da nam kažete ime te osobe?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Bilo je, bilo je puno i ja zaista sad ne bih hteo trenutno da kažem imena tih osoba jer može da ima posledice. Može biti posledica. Znači, oni su specifičan narod po tome, tako da ne bih želeo da ljudi dođu u neprijatnu situaciju.

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, možemo li da pređemo na privatnu sednicu na trenutak?

SUDIJA ROBINSON: Da. Preći ćemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

TUŽILAC SAKSON: Jesmo li na otvorenoj sednici?

SUDIJA ROBINSON: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Vi ste ranije rekli da nikada niste bili u rezervnom sastavu policije, je li tako?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam, ja sam radio, ja sam bio samo još za vreme, ovaj ... 1980... 1979. godine sam služio vojsku. 1980. godine sam odmah kao rezervista bio pri vojsci, ali tada je bilo više Šiptara tamo, tako da su i oni komandovali sa nama

i ja ne vidim razloga zašto me to pitate. To svi znaju dobro.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Moje pitanje je vrlo jednostavno, da li ste ikada bili pripadnik rezervnog sastava policije u Peći? Da ili ne, molim vas?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, ne. Rezervne policije ne.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: U redu. Ja bih vam sada pokazao jedan dokument. Možda ovo može svima da se da i da se označi brojem za identifikaciju. Jedan primerak molim da se da svedoku, a jedan primerak da se stavi na grafoskop. Gospodine, pogledajte naslovnu stranicu. Ovaj dokument nosi naslov "Formacijska mesta rezervnog sastava policijskog odeljenja mesne zajednice "Centari". Momir Radulović je komandant ili komandir, Stefan Stanojević zamenik komandira, onda Dragan Vučinić i sad tu piše: drugi vod, Puhovac gde je komandant Slobodan Živković, a onda vidimo tu prvi vod, Patrijaršijska ulica ... Izvinjavam se zbog svog lošeg izgovora, a zatim vidimo drugo odeljenje, Patrijaršijska ulica, pa malo niže dole vidimo dve grupe imena, a u drugoj grupi pod brojem 6 vidimo, izvinjavam se, pod brojem 7 vidimo "Zvonimir Gvozdrenović". Vidite li ovo? To ste vi, zar ne?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Ima još jedan Gvozdrenović u Peći i ja prvo ne živim u ulici Patrijaršijskoj, nego, koliko smo ustanovili, u Pariskoj. To je velika razlika.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Ovo odeljenje je iz Patrijaršijske ulice. Da li je još jedan Zvonimir Gvozdrenović stanovao u Patrijaršijskoj ulici?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ali da vam kažem kako je to uopšte moje ime dospelo, uopšte mi nije jasno i ko je tu stavio, zato što sam ja radio na obezbeđenju pošte, tako da nikako nisam mogao da budem u ovoj grupi. To svi dobro znaju. Zar bi dozvolila državna firma da ja idem u paravojnu neku jedinicu? I ovo, pre svega, nisu ni bile paravojne jedinice, kako vi želite da prikažete ...

SUDIJA KVON: Gospodine Sakson, je li ime ovog svedoka Zvonimir ili Zvonko? Je li to isto ime?

TUŽILAC SAKSON: Po mom shvatanju to su varijacije istog imena, časni Sude.

SUDIJA KVON: Možete li to da pojasnite?

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Vaše pravo ime je "Zvonimir", gospodine Gvozdenoviću, zar ne?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON: Časni Sude, nemam više pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Sakson.

TUŽILAC SAKSON: Molim da se ovaj dokument usvoji u spis.

sekretar: To će biti dokazni predmet 867.

SUDIJA ROBINSON: Verujem da imamo i neke fotografije. Ukoliko optuženi želi da se usvoje u spis, to ćemo da uradimo kasnije. Imate li dodatnih pitanja, gospodine Miloševiću?

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam samo jedno pitanje da ne bih zadržavao svedoka. Samo ću jedno pitanje postaviti da ne bi ostajao za vreme pauze. Gospodine Gvozdenoviću, vi ste maločas objasnili da ste radili u pošti.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako sam vas dobro razumeo, vi ste sada rekli da pred sam kraj rata je u poštu došlo 3.000 Albanaca da prime penziju.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da. Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To ste rekli u odgovoru na to da su Albanci oterani iz Peći ...

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od koga su primali tu penziju na pošti?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Pa zna se. Od države Srbije. Pa nisu iz Albanije, valjda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 3.000 Albanaca je, znači, poslednjeg dana rata ili pretposlednjeg, to se jednom mesečno primala penzija, je li tako?

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Da. Tako je, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Došli i primili penziju.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Došli i primili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala lepo.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Postoji dokumentacija. Sve može da se utvrdi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Gvozdenuviću.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ – ODGOVOR: Molim.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, želite li da se fotografije i video usvoje kao dokazni predmeti?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Svakako. Ja sam predložio ovde da se sve ovo ... Možete za identifikaciju da unesete i izveštaj sa uviđaja i

ostale dokumente koje ste odbili zato što nisu prevedeni.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA KVON: Nisam siguran da li smo usvojili i dokumente od prethodnog svedoka kao D295, pa ćemo da rezervišemo sledeći broj.

sekretar: Da. D296 će da bude rezervisan za tabelu, zatim će ovo da bude broj D 297.

SUDIJA ROBINSON: Da li ste dodelili brojeve videu i fotografijama?

sekretar: D297, tabulator 1, tabulator 3.

SUDIJA ROBINSON: Kao što smo već ranije rekli, gospodine Miloševiću, neprevedeni izveštaji neće da budu usvojeni u spis. Gospodine Gvozdenoviću ovim je završeno vaše svedočenje. Možete da napustite sudnicu. Sada ćemo da imamo pauzu od 20 minuta.

SVEDOK GVOZDENOVIĆ: Gospodine Miloševiću, vidimo se. Prijatno.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vaš sledeći svedok ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, moj sledeći svedok je Radovan Paponjak, ali ja sam sada u toku pauze ustanovio da on nije dostupan. Profesor Rakić me je obavestio da je sinoć službenik ovog Odsjeka za žrtve i svedoke (Victims and Witnesses Section) u njegovom prisustvu rekao gospodinu Paponjku da bude spreman u 14.15 da ga transportuju kod mene u zatvor u tri sata, a on je, prema tome ... Prema onome šta zna gospodin Rakić, otišao u crkvu. On nije mogao da ga dobije ni na telefon u hotelu, ni na mobilni tele-

fon koji je verovatno, ako je u crkvi, isključen, tako da trenutno nije dostupan, ne svojom krivicom i još jednom pominjem, rečeno mu je sinoć od službenika ovde nadležnog da bude spreman u 14.15 da bi bio transportovan u zatvor. Ja sam spreman da počnem da ga ispitujem, ali on, na žalost, nije ovde.

(Pretnesno veće se savetuje)

SUDIJA BONOMI: Gospodine Kej, je li to taj isti svedok koji, kako ste vi mislili, nije dobio dozvolu da svedoči?

ADVOKAT KEJ: Da. To je svedok Paponjak, ali verovatno je mogao gospodin Milošević jedan sat da ga ispituje, tako da bismo onda imali nedelju dana da dobijemo dokument koji nam je potreban.

SUDIJA BONOMI: Ali zašto profesor Rakić nije pojasnio da ono šta je dogovoreno nije u redu?

ADVOKAT KEJ: Ne znam.

SUDIJA BONOMI: Pa meni ovo objašnjenje u ovom trenutku nije jasno.

ADVOKAT KEJ: Ja mislim da su to dva nepovezana pitanja. Mislim da ta dva problema nisu jedan s drugim u vezi.

SUDIJA BONOMI: Možda gospodin Milošević može da objasni zbog čega profesor Rakić nije rekao da ono šta je rečeno svedoku nije tačno i da je on trebao da bude ovde.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To ne umem da objasnim. Ja sam od profesora Rakića samo dobio informaciju da je službenik vaš, ovde, obavestio gospodina Paponjka da bude spreman u 14.15 danas. Istovremeno kada je obavestio Jašovića i Gvozdenovića da budu ujutru spremni da dođu ovde. To je sve što ja imam od informacija

koje sam dobio sad u ovoj pauzi. Nisam pitao profesora Rakića ni za šta drugo dodatno, jer nisam smatrao da treba da ga pitam bilo šta drugo. I samo da napomenem, profesor Rakić je pokušao da ga dobije na telefon. Tražio je ... U sobi se njegovoj niko ne javlja, a mobilni telefon mu je isključen. To sam bio tu kad je on pokušao da ga dobije. Sve u svemu gospodin Paponjak nije svojom krivicom odsutan.

SUDIJA ROBINSON: Na žalost, moramo za danas da prekinemo zasedanje. Izgubili smo oko jedan sat i 15 minuta. Gospodine Miloševiću, ubuduće sve mora da se učini da se osigura da vaši svedoci ovde budu prisutni, naravno u razumnim okvirima. Meni, ipak, nije sasvim jasno zašto svedok nije ovde, bez obzira na vaše objašnjenje. Mi ćemo da prekinemo za danas i nastavimo 3. maja. To je novi datum. 4. maj? Dakle, u sredu, 4. maja nastavljamo sa radom, u 9.00.

Fond za humanitarno pravo